

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 — —
Negyedévre . . . . . 2 — 50
Egy órá . . . . . 1 — —

Egyes szám ára 4 kr.

Felolós szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj:

500 hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzetű hirdetések alkú szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Politikai romlottság.

Debreczen február 8.

(R. A.) Válság előtt állunk; napok kérdése csupán az eldőlése. Inog a 67-es alap, mint egy tulmagasra emelt kártyavár, mely a saját terhét sem bírja meg. Deák Ferencz kezdte, követői folytatták, s rakták a kártyákat egymás tetejére, míg most Bánffy már csak az összedőlést akarja megakadályozni. Ő már nem mer többet rakni reá, mert tudja, hogy magától össze fog roskadni az egész kártyavár maga alá temetve egy rendszert, melyen felépült.

Politikai szükség volt az utóbbi napok eseményeire. Le kellett már egyszerűsíteni az álarcot ezekről a méltóságos, nagyságos, kir. tanácsos és vaszkorona rendjeles urakról, kik évtizedeken keresztül rabolták, lopták az ország pénzét, zsarolták és csalták a népet, mint a kis királyok. Ezek a most leleplezett országcsalók és tolvajok azonban csak a töredékét képezik annak a bandának, melynek tagjai ellen még nem indított vizsgálatot a kir. ügyészség, s a kik előtt végső menedékképpen még nem nyílt meg a tébolyda ajtaja.

Az utóbbi napok eseményei megértették a már avult intézményeknek korhadó oszlopait. A miről titokban sutogtak eddig, de a mit mi már régen tudtunk és hangoztattunk, nyilvánosságra került. Már nem használ a tagadás, mert a büntető törvénykönyv paragrafusaiával kell számolniuk a bűnösöknek. Nem használ a parlamentben sem a számbeli tulsuly, mert az erkölcsi tulsuly mélyen alányomta a mérleget.

Azonban azok az urak ott a bársonyszékben még mindig azt hiszik, — hogy az áldozatokkal hamarosan leszámol a törvény, s azt a pár embert becsukják, mint Tisza Kálmán alatt Kókánt, s a felháborodott közvélemény lecsendesül, mint a háborgó víztömeg, ha olajat öntenek reá.

Nagyon csalódnak, ha abban reménykednek, mert bár igaz ugyan, hogy a büntető törvény csak azzal az egy pár csalóval fog elbánni, de az ország közvéleménye nem emberek, hanem az egész rendszer felett fog ítélni.

A 67-es alap, s az azon kifejtett rendszer szünte a mai állapotokat.

Nem egyes bűnesetekkel, hanem a bűnök egész halmaza állunk szemben. És nem az a célunk csupán, hogy a garázda tetteket szigorúan büntessük, hanem, hogy megakadályozzuk a további bűncselekedeteket egyszer s mindenkorra.

Ez jogunk, de kötelességünk is.

A gazdának joga van ahhoz, hogy vagyonát megvédelmezze, s a rablót törvényadta jogánál fogva életétől is megfosztja, ha az romlására tör.

És a nemzetnek ne legyen joga ahhoz, hogy vagyonát védelmezze a zsebrákok ellen, s azokat ártalmatlanná tegye?

Igenis joga, de kötelessége is, mert az ország vagyona az összesége, s nem kiváltságos embereké, kik olybá vehetők és vették is, mint a Csáky szalmáját. Ha a nemzet vagyonát védelmezi, úgy méltán élhet mindama törvényadta jogokkal, melyeket az egyének használnak. És ha vagyonát védelmezi, joga van ahhoz, hogy egy rendszert, mely romlására tör, romba döntsen. Kötelessége ez, ha jelenét és különösen jövőjét biztosítani akarja.

A 67-es alap a politikai romlottság örvényébe akarja sodorni az országot; az erkölcsi súlyedség, a politikai elzúlás, az egyéni becstelenség mind-mind eme rendszer folytán metelyezte meg közéletünket.

Ez az alap tovább fennnem állhat, mert létjogát — bár a nemzet sohasem ismerte el — elveszítette végleg. El kell pusztulnia, mint minden olyan intézménynek, melyet a népre ráerőszakoltak. Vissza kell helyezkednünk a 48-as alapra, hogy a korrupzionális kormányrendszer rákfenejétől megszabadíthassuk az országot.

Tüzzel-vassal kell az irtás nagymunkájához látnunk. Nem szabad visszariadnunk a nehézségektől, mert a habozás is veszteséget jelentene.

Miklós Gyula üzérkedett és zsarolt Pulszky Károlyt, csalt és lopott, Toth Imre sikkasztott, Svastics Benő lopott, (még a kortespénzekből is!)

És ezek az emberek nem áldozatok; igaz ugyan, hogy kissé meghurcolják a neveket a lapok hasábjain, talán a vádlóitak padjára is kerülnek, de ez még talán mégse büntetés?

Egy szegény embert, ha a végrehajtó által lefoglalt utolsó párnáját eladja, hogy családját az éhínségtől mentse meg, a törvény betűje förtőnre ítéli, s a szerencsétlen embert bezárják, családját megfosztják a kenyérkereső kéztől. A törvény szigorú és kéréllhetetlen; előtte nincsen rangkülömbég, egyformán ítéli biborosbánsonyos urakat és a darócruhás parasztokat, ha bűnösök.

De büntetés-e az, ha a sikkasztó, zsaroló és a bűnök egész seregével vádolt főispánokat, alispánokat a saját kérelmükre nyugdíjazzák? — Mert ennél

súlyosabban nem büntetik, de nem is büntethetik őket, mivel akármennyit loptak is legyen, a magas kormánynak fontos kortesszolgálatokat tettek. Tüzzel-vassal pusztították az ellenzékét, meghamisították a választási lajstromokat, a képviselőválasztásokon ráerőszakolták a kerületekre a kormány vak eszközeit, a tizenhárom próbás mamelukokat. Az érdemeiket nem felelti el a magas kormány...

Undorítóak, visszataszítóak a mai állapotok. Végét kell már vetni ennek a rendszernek. Nemcsak a kormányt, hanem vele együtt ezt a rendszert is el kell söpörni a nemzet közvéleményének, s nem szabad megvárni azt, míg a korrupció szennyes hullámai el árasztják az egész országot.

A 67-es alapon lehetetlenség a tovább tengődés. Újra kell teremteni, vissza kell térni a régre, melyet a politikai romlottság nem fertőztetett meg, szilárdan és mocsoktalanul áll a múltban, s ugyanúgy fog állani a jövőben is.

Azon az alapon, az 1848-ikén, létesülhet csak az új, tiszta politikai légkört teremtő, független, szabad Magyarország!

KÜLFÖLD.

Boris herceg áttérése. A »Fremdenblatt« jelentése szerint Ferdinánd bolgár fejedelem már Szófiába való visszatérése után azonnal arra gondolt, hogy esetleg a trónról lemondjon, mert nem volt biztos az iránt, hogy Oroszország csakugy hajlandó-e Boris herceg áttérését elég nagy engedékenységgel tekiuteni. Csak midőn az a hír megérkezett, hogy a császár elfogadja a keresztapaságot, tett le a fejedelem végkép ama szándékáról.

Kancellár-válság. A »Berliner Tagblatt« jelentése, hogy Wartensleben gróf rendelkezési állapotban levő lovassági tábornokkal tárgyalások folytak volna a birodalmi kancellári állás esetleges elfogadása iránt, nem felel meg a valóságnak. Épp oly alaptalan azon jelentés, hogy Bismarck Herbert gróf annak idején a császár határozott kívánsága ellenére lépett ki az államszolgálatból s a jelen pillanatig a legsekélyebb vágya sincs, valamely állami hivatalt ismét elvállalni.

Felkelés Kuba szigetén. A »Kölnische Ztg.«-nak írják Kubából, hogy az ottani helyzet igen válságos. Nap-nap után többen csatlakoznak a felkelőkhöz, a kiknek táborában példás rend és fegyelem uralkodik. A felkelők vezérét, Maximo Gomez-t a minap orgyilkosok megakarták gyilkolni, de a terv nem sikerült. Weyler tábornok ideérkezése után a legrosszabbtól lehet tartani és valószínű, hogy a döntés nem Spanyolország javára fog megtörténni.

Illyés Bálint beszéde.

— Tartotta a képviselőház február 6-iki ülésén. —

Lapunk csütörtöki számának távirati rovata Illyés Bálint képviselő ur beszédéről nagyon röviden és egyoldalulag emlékezett meg. Most abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy az óriási hatású és nagy értékű beszédet egész terjedelmében közölhetjük:

Illyés Bálint: T. Ház! Azon viták után a melyek az előző pár évben a közoktatásügyi költségvetés keretében leolvtak és a mely vitákban maga a közoktatás csak mint a szenvedőleges médium szerepelt, szabad legyen remélnem, hogy magáoak a közoktatásügynek is fog a ház egy parányi figyelmet szentelni, ha nem is annyit, mint a mennyit az tulajdonképen megérdemel. Annyi megfigyelésre méltó tárgy, annyi teendő halmozódott itt össze, hogy azokat egy szűk beszéd keretébe beülni lehetetlen. Nincs is szándékomban jelenleg, hogy arra a tere is atlépjek, melyről tegnap oly nagyérdékű kijelentéseket tett a kultuszminiszter ur. Ezt a tért más jelentékenyebb egyéneknek hagyom fenn, azon kijelentés mellett, hogy én és elvtársaim mint a választottság, és jogegyenlőségnek hívei, kátholikus testvéreink autonomikus törekvéseit mindenkor készséggel támogatjuk. (Általános helyeslés.) Más felekezeti irányban pedig a törvény rendelkezésének, jeleül az 1848. XX. t. cz.-nek végrehajtását sürgetjük és kívánjuk. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) E kijelentés után visszatérek tulajdonképeni tárgyamhoz a közoktatás és köznevelődéshez, melyekre vonatkozólag tárgyilagosan kívánom megtenni észrevételeimet, de mindamelltt nem követhetem a t. előadó urat minden tekintetben, mert sajnos, hiányokat, fogyatkozásokat is kell constatálnom, melyeket ő nem említett, vagy csak futólagosan érintett, s ezek után fogok rátérni a nézetem szerinti teendőkre. Elsőben is azon sajnos tényt kell constatálnom, hogy bár tanügyi budget-nk 1 millióval növekedett is a múlt évhez képest, mindamelltt ha Európa államainak közoktatásügyi költségvetését egybeveszük, ebből a statisztikai táblázatból ki fog tűnni, hogy Magyarország közoktatásügyi költségvetése ezek közt a legutolsó helyet foglalja el.

Ugyanis állítsuk fel eme budgeteket perczentekben, ki fog tűnni, hogy Svédország költött tanügyi czelokra 17.2 százalékot, Württemberg 15.7 százalékot, Románia 12.4 százalékot, Bulgári 11.7 százalékot, Norvégia 10.6 százalékot, Angolország 10.6 százalékot, Görögország 9 százalékot, Franciaország 7.2 százalékot, Szerbia 6.3 százalékot, Ausztria 4.8 százalékot, Dánia 6.3 százalékot, Poroszország 5.6 százalékot, Olaszország 2.2 százalékot és Magyarország 2.2 százalékot, tehát 11 állam és ország közt Magyarország az utolsó helyen áll. Ezen statisztikai adatok már magukban is igen sokat mondanak és beszélnek.

De térjünk kizárólagosan saját közoktatási statisztikánkra. Kezdjük elsőben a kisdóvodákon. Volt az 1893. évben, mert erről az évről szól a jelentés, 1071760 óvoda kötelek; ezek közül családi gondozásban részesült 752387 óvodai gondozásra szorult a többi 388373, holott óvodai gondozásban részesült 129.634, vagyis 89.739 óvoda köteles gyermekről egyáltalán nem volt gondoskodva. Volt az óvodák száma hazánkban 1757 s ezek között átlólag 63-an nem ismerik a magyar nyelvet.

A népiskolákra nézve constatálva van az, hogy 16942 elemi iskola volt, ezek közül csak 865 állami, ezen felül 1952 községi, a többi iskola mind felekezeti. Továbbá, noha 25.752 tanító van, még mindig tanító nélkül van 135 tényleg fennálló iskola, sőt a tanító hiány évről-évre szaporodik. Ezzel függ össze azután azaz adat is, hogy tényleg egy fél milliónál több iskolaköteles tanuló nem járt iskolába. A tanítók fentemlített számából 2219-nek nincs semmi képesítése. Ezek valóban szomorú adatok, melyekből a nagy tanító hiány

és az iskolába nem járók nagy száma tűnik ki, és tán épen ez a nagy tanító hiány oka annak, hogy az ugynevezett ezredéves iskolaköteleknek száma 400-ban állapított meg, eddig csak 170 iskola lett szervezve.

Im, ez a kis statisztikai adat is rámutat a hiányokra. Láthatjuk ebből a többek közt, hogy a kisdóvodák felállításának eszméje még ma is a kezdet kezdeténél van, még mindig a kezdet nehézségeivel küzd, pedig nincs az a tőke akár nemzetiségi, akár társadalmi szempontból, mely gazdagabban fizetné vissza a ráfordított költséget, mint a kisdóvodák. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

De tovább menve, még mindig levegőben függő kérdés a közoktatási törvény revíziója, a tanfelügyelői intézmény ezelszerű átalakítása, az iskolalátogatók és azok hatáskörének szabályozása, a tankönyvekből az idegen szellem kiküszöbölése, magyar szellemű tankönyvek iratása és tanrendszerünkbe beállítás. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

S mit szöjünk a középtanodák czélba vett egységesítéséről?

Bevezetett tény ez, vagy még mindig kísérlet? És ha bevezetett tény, vajon nyert-e vele a közoktatás és a tanügy? Kevesbedett-e az óriássá szaporodott tananyagok és tanórák száma? Ezt a kérdést különösen azért is vagyok bátor felvetni, mert köz tudomásu dolog, hogy középtanodai ifjaink vagy beleölik lelküket, tehetségüket az óriási tananyagba vagy pedig attól megijedve csupa desperatióból nem tanulnak semmit (Ugy van a szélsőbaloldalon.)

Szerintem pedig nagyon könnyű volna egyszerűsíteni a dolgot; csak kulesát kellene a tanulmányoknak átadni a tanulók kezébe, s csak vázlatosan tanítani azokat; kütömben is az az apró részletezés, a mely még az elemi iskolákban is divik, hogy többet ne említsék, a magyar nyelv tanításánál mely azt egészen nehézkessé, s a növendékek előtt gyűlöletessé teszi, német találmány és nem nekünk való. — (Ugy van! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Meg kellene szólarnom az egyetemekről, de ezekre vonatkozólag hivatottabb erő, Thaly Kálmán t. barátom fogja erőteljesen szerint megtenni észrevételeit. E kis kitérés után ki kell jelentenem, hogy egyáltalában nem akarom én kicsinyelni a t. kultuszminiszter urnak közoktatásügyünk terén létesített ügybuzgalmát, sőt elismeréssel vagyok az iránt, mert annak jelenségei köznevelődésünknek majdnem minden terén már eddig is nyilatkoznak. Különösen elismeréssel vagyok annak újabb nyilvánulása, a magasabb nőképzés iránt. (Helyeslés a szélsőbaloldalon) amely mintegy újmutatás arra, hogy köznevelődési életünkben újabb nyomot kell nyitni a haladásnak, ha mint versenyképesek akarunk meg állani Európa népei között, és hogy társadalmi életünkben illő helyekkel biztosítani az embri-ség azon gyöngédebb, de talán nemesebb fele részének: a nőnemnek melet a nőveltelenség és elfogultság még ma is pariaként tekint, még kevésbé akarom én kicsinyelni nemzetünknek kulturális haladását, melyet az a legközelebbi 2—3 évtized alatt kifejtett, sőt tekintettel a nemzet nehéz küzdelmeire és anyagi helyzetére, hazafias elismeréssel mondom, hogy azon rövid idő alatt aránylag többlet tetünk a kulturális téren, mint Európának akármely nemzete. Akár a tudomány, akár az irodalom, akár a szépművészetek alkotásait tekintve, nemzeti büszkeséggel telik el lelkem és igazolva látom nagy Széchenyinknek itt a házban már annyiszor hangoztatott szavait: »Magyarország nem volt, hanem lesz.«

(Folyt. köv.)

Történelmi társulat.

Budapest, február 8.

A magyar történelmi társulat tegnapelőtt d. u. Thaly Kálmán elnöklete alatt választmányi ülést tartott, amelyen az elnöki megnyitó után Dézsi Lajos dr. egyetemi könyvtáros felolvasta Wertzheim Erőnének »A 1807-iki magyar országgyűlés« című értekezését, ame-

lyet a bécsi állam és belügyminiszteri levéltárban levő források alapján írt.

Az 1805-iki auszterliczi vereség után Ausztria pénzügye válságos helyzetbe jutott. Ha egy általában elejét akarták venni annak, hogy a monarchia »papirgazdaság« miatt tönkremenjen, a bécsi köröknek meg kellett barátkozni azzal a gondolattal, hogy a magyar országgyűlést újból összehívják. De ez nehéz feladat volt; a nemesség ingerült hangulatban volt. Hangosan hirdette, hogy királyának egészen másképp fog fütü'ni, mint ezt eddigélete. A nádor, József főherczeg, aki jól ismerte az uralkodó közhangulatot, tanácsolta, hogy mielőtt az országgyűlés összehívának, orvosolni kell az ország sérelmeinek legtöbbjeit. De erről hallani sem akartak. Stadion a külügyminiszter határozottan ellene volt s a császár az ő álláspontját foglalta el. — Ez az országgyűlés pedig létkérdés volt Ausztriára nézve, annnyival inkább, mert nemcsak pénzügyi, hanem hadisegélyt is akartak vele megszavaztatni. Mélységes aggodalommal nézett ennek következtében a bécsi udvar az országgyűlés el, midőn az 1807. ápril havában Budán megnyitott. Egy hatalmas párt, az ugynevezett »nemlehetpárt« uralkodott akkor, amelynek vezére Va y József volt. — Testestől-lelkéstől magyar ember, igazi példányképe a magyar köznemesnek, aki szívesen ragaszkodott őseinek erkölcsihez annyira, hogy még leányai mellett francia nevelőnt sem tartotta, mert miut mondá, nem városi kisasszonyokat, hanem nemes asszonyokat akar belőlük csinálni. Másik nagy alakja az országgyűlésnek felsőbüki Nagy Pál volt. A nádornak egész közvetítő művészetét elő kellett vennie, hogy a gyűlés megszavazza a 8000 ujenez kezébe 12,000-ét és pénzsegély fejében a földbírtok jövedelmének 1/6-odát. Mikor ez nagy nehezen keresztül ment, a gyűlést föl akarták oszlatni. Erre kitört a vihar. A leghevesebb támadásokat intézték a királyi leirat ellen és még a király személyét sem kímélték. Az uralkodó előtt semmi sem lehet szentebb, így szólott Nagy, — mint királyi ígérétét híven megtartani, ha ez meg nem történ, a másik fél köteleessége is megszűnik. Ha valaki a leirat mellett szólt föl, lehurrogatták: »Ezt a semmirekellőt föl kell akasztani, aki ellene beszélt.« Ezen az igaz faszavakkal buzdították.

József nádornak rendkívül nehéz szerepe volt. Felül azzal gyanusították, hogy azért megy minden olyan nehezen, mert a magyarok alkotmányos elveivel megbabonázták engedte magát. Az országgyűlés meg nem tartotta színteljesen az ő pártján állónak, bár jó akaratáról meg volt győződve.

Végre ugy találtak meg az alkalmas módot az ellentétek elsimítására, hogy I. Ferenc király személyesen jöjjon le Budára, a magyar loya is, nem száll szembe uralkodójával. Abban nem is csaldódtak, de mindamelltt, követen az országgyűlés fölőszlatása előtt iskövetelték, hogy az össze magyar ezrednél a magyar vezérő szót léptessek életbe, a mi — a mint bécsi udvarnak tett bizalmas jelentés írja, — csupán azért történt, hogy ezt a végső pillanatot is m é r e g p o h a r u l használjak ki. Az eljenzessel fogadott felolvasás után Szilágyi Sándor titkár terjesztette elő a pénztári kimutatást, az 1895-ik évi zárszámadásokat, a számvizsgálóbizottság, jelentését és a tagajánlásokat. Evidijas-tagokul ajánlatnak: R o s s z i v á t h István dr. R o h á n y i Gyula, Z i c h y István gróf, Barczán Endre, P é c z e l y Arpád, L á n g Aurél, K é r é s z y Zoltán dr. Balázs Adam, K o s e n k a Benjamin. A titkári előterjesztéseket Fejérpatak y László és B o r o v s z k y Samu hozzászólása utau tudomásul vették. — Ezzel aztán az ülés véget ért.

Bundafi igazsági.

H.-Hadház, febr. 5.

(Vége)

Harmadik nagy bünne a Polgári olvasóköri, hogy pártértekezletet tart, korteskedik és tisztujt.

En ugyan azt hiszem, hogy ha Bundafi

kedve szerint tisztujtana, ez a büne erény-nyé válnék.

De tekintsünk el ettől. Azt kérdelem én Budafti urtól: mióta az bün alkotmányos Magyarország, hogy egy vála-ztópólárokból álló egyesület az egyetértés, együttműködés szempontjából saját kebelében megbeszéli a közügyeket s annak személyi oldalaira is kiterjeszkedve, választások alkalmával irányt adni törekszik? Hiszen csakugyan nem ő választ, hanem a szavazatra jogosult polgárok összessége.

Nézzem csak körül az országban Budafti, megtalálja ezt a »kóros tünetet« Budapesttől kezdve a legutolsó kis faluig. (Igaz, hogy némely helyen a faluházánál csinálják.) Így fog tenni a Gazda-kör is, ha majd megerősölik, Budafti pedig majd ekkor természetesen fogja ezt találni.

Különbben ez a vád, csak akkor vád, ha Polgári olvasó-kör tisztességtelen vagy erkölcs-telen eszközökkel elősegítene diadalra a maga meggyőződését. — Ezt pedig meg Budafti sem meri ráfogni.

Ha már itt vagyunk, engedje meg Budafti polgártársam, hogy a dologgal nem ismerős közönség felvilágosítása végett elmondjak egy pár eseményt községünk legközelebbi történetéből, melyben a Polgári olvasó-körnek is volt szerepe.

Itt volt legközelebb a főbíróválasztás, melynel egész erkölcsi súlyát a küzdelembe vitte a Polg. olv. kör. a jelenlegi főbíró mellett.

És vajjon vétett a város érdeke, vétett a »közmorál« ellen?

Akinek nem tetszik az őszinte, egyenes jellem, a hozzáférhetetlen becsületesség, a rend, a közbizalom megbecsülése körül egész az aprólékosakig menő takarékoskás, annak persze ez is bün, de aki mindezeket neveti, el fogja ősmerni, hogy ennek a választásnak lelkes támogatásával szolgálatot tett a Polg. olv. kör. a közügynek.

Menjünk egy kissé visszább az idők folyamán.

A hadházi ref. egyház az 70-es évek közepétől szomorú hanyatlásnak indult.

Az egyházmegye évkönyvei közül alig van egy is, mely évről a hanyatlásról meg ne emlékezzék. A 80-as években, mikor már szomorú kép külsőleg is szégyenletesen szembeötlő, évről évre keresi az orvoslást a presbiterium. Új meg új reform, bizottságokat küld ki. Nincs siker, nincs eredmény. 1892-ben következik a presbiter választás. A polgári olvasókör kimondja, hogy csak olyan jelölteket pártol, a kik a birtok aránylagos egyházi adózást s ezzel a súlydező egyház hajójának megmentését akarják. Nem egy igen tisztességes polgárt saját tagjai közül — saját érdeke ellen — mellőz az elv szigorú keresztül vitelért. S az erkölcsi támogatásával megválasztott presbiterek egy év leforgása alatt keresztül viszik ti zteleire méltó önzetlenséggel, mert e szerint maguk kétszeresét háromszorosát fizetik eddig adójuknak. S ezzel lerakják az alapot arra, hogy a vezetőik bölcsessége s erélye mellett a hadházi ref. egyház régi jó hírnevét nemcsak vissza fogja nyerni, hanem öregbíteni is fogja.

Persze az is bün azok előtt, a kik előtt a bírtok szerinti arányosítás hozza térhetetlen igazság, ha közbizalom felosztásáról, de rut igazságtalanság, ha közteher megosztásról van szó.

A 17 ezer fruba kerülő új iskola építés alapja oly igazán szerencsés, senkit érezhetőleg nem terhelő megteremtésének eszméje is a Polg. olv. kör tagjai közt merült fel.

Ott ütötték a vasat, s hogy oly könnyen és simán ment a dolog, van érdeme benne a Polg. olv. körnek.

A belterjes gazdálkodás sine qua nonjának, a tagosításnak oly kevés várakoztatás mellett s oly rövid idő alatt keresztül vitelében is van része a Polg. olv. körnek ott ért annak is a kovásza.

Az mondhatná ezekre Budafti, ha ugyan elismerné az igazságot; könnyű ezzel dicsekedni, hiszen maga volt a vásáron. Ez igaz, de hát még is jó volt, hogy volt, s ha talán

néha hibát is követett el (ki ne követne?) de hasznos s jó dolgok is érlelődtek ott meg. Minek folytának hát meg, legalább addig, míg a gazdálkodók köre felcseperedik.

Ki tudja? . . . A gyermekek közt nagy a halandóság.

Többet is tudnék még mondani, el is mondom, hátha a gazdálkodók köre is hasznát venné a közjó előmozdítására célzó törekvéseiben.

Mikor arra szükség van: egy kicsit politizálnak is biz ott a Polg. olv. körben, de — mert nem kártyázással s más ehhez hasonló szórakozással ütik agyon az időt — sok mindenre ráérnek. Folytak és folynak ott több igen fontos, városunk gazdasági fejlődésére, a közművelődés előmozdítására nagy jelentőségű dolgok felett egyszer s másor eszmecsere. Több ízben volt szó például egy kölcsonös segélyező egyesület felállításáról, mely épen a kis gazdákra nézve lenne kimondhatatlanul áldásos, a takarékoskás népünknek kevésbé kifejtett erényének fejlesztése s az olcsó hitel megszerzése által.

Hogy még nem sikerült ez, annak az okára is rátudnék mutatni, s az volna igazán »kóros tünet«. De nem tartozik ide.

Csak konstatalem, hogy a talaj meg van művelve s s ha majd a Gazd. kör — feladatahoz — híven — ez eszmét is felkarolja, megvalósításához termő földet talál.

Azután meg beszélgetnek az ingyen iskoláztatás kérdéséről, mert ha ott lesz majd a szép, modern iskola, gondoskodni kell arról — és pedig nemcsak a törvény rideg szigorával, melylyel szemben sokszor oda állítja az élet a »non possumus« — hogy a legszegényebb embernek gyermekei is gyűjthessenek ott egy kevés szellemi tőkét az életnek rájuk nézve sokszorosan terhes küzdelmeihez.

S miután a társadalomnak életkérdése, hogy legszegényebb osztálya előtt is megnyíljanak a cultura forrásai, mert nagy s reszben fenyegető igazság hángzik felé aból az alternatívából, hogy: »a tudatlanságot v a g y l e k e l l i g y ő z n i, a z v a g y g y ő z l e b e n n ü n k e t; s miután a legsekélyebb, a mit a szegényebb néposztály a társadalomtól megkövetelhet, hogy gyermekei nevelésében segélyre legyen, hogy legalább a népiskola által nyújtható értelmi s erkölcsi képzéshez mindenki ingyen hozzájuthasson; kétségtelen, hogy ugy az okosság és humanismus, mint a socialis igazság azt kívánja, hogy legyen ingyen es az iskoláztatás.

Nos hát ez is érlelődik ott a Polg. olv. körben. S ha a — Budafti szerint — csupán eszményi igazságokat, nemes célokat munkálni akaró Gazdálkodók köre ezt is felveszi majd a programjába: hát itt sem kell ismeretlen földet meghódítania.

Nem hagyhatom említés nélkül — nem Budafti kedvéért, a ki előtt ez főbün lehet, hanem a »Debreczen« olvasókörönssége tájékoztatása végett azt a szolgálatot, melyet a meghurcolt kör tett a függ. és 48-as pártnak a legutóbbi orsz. képviselő választáskor.

Közel s távolban az volt a hit, hogy a községgé alakulás e pártnak is a sirját ássa meg.

Talán ez a balvélemény, vagy a véletlen volt az oka: az a párt a választások előtt alig egy héttel kapott teljesen ismeretlen jelöltet.

A szolgabíró jelölttel dicsekedő kormány-párt hasztalan ostromolta (borral, pénzzel, töltött ágyakkal) a függ. és 48-as párt vezér nélkül álló taborát heteken keresztül, esszertartotta azt — tisztán erkölcsi eszközökkel — a Polg. Olvasókör. (Classicus tanu rá B. G. a Gazdakör egyik tagja!)

Hat édes B. ur, tudom, hogy némelyek előtt ez nagy bün, de sokak előtt érdem. S így o-zlanak meg az emberi vélemények.

S ön ugyan ugy beburkolódzott abba a budafti, hogy sehogy sem tudom felismerni, de ha — véletlenül — függetlenségi elvet vallana, akkor a Polgári Olvasókör ellen törese valóságos attentátum a saját elvei ellen.

És most azt kérdelem: mi czélja volt Budaftinak czikke megírásával?

Hiszen egy függetlenségi polgár szelidebb tónusban elmondta mindazokat, a miket ön elmondott s az ő czikkére adott válasz a gyengeségig engesztelékeny s a Gazdakörrel teljesen kielégíthető volt.

Azt hiszi talán, hogy egy szavára semmivé lesz az a Polg. Olvasókör? S azt hiszi, hogy a Gazdakör csak annak a romjain virulhat fel? Végzetes tévedés!

Ha igazán azt akarja, amit a Gazda-kör feladataul tűzhet Hadházon, t. i. a földmives gazdák érdekeinek minden irányu előmozdítását, akkor a békét kellene hirdetni, nem a harcot. (Lásza kérem, az az égetni való Polg. olv. kör a közhit szerint ellene alakuló Gazd. körével keresni akarta az összeköltetés szálait, amelyeket csak a hírlapi polemia éles ollója metszett el.) S akkor egy olyan egyesületet, mely szerinte oly hatalmas, hogy mindent elseper, aminek neki dül, amelynek tehát a nép széles rétegein nyugszik a búsja: nem bántalmazni, hanem megnyerni kellene. Mert ha rombolni tud, építeni is tudna az pl. az ön vezetése alatt. De ahhoz nem az az ut vezet, amelyen ön elindult. Mert a Gazd. kör megélhet — sőt szükség is lehet arra — a Polg. olv. kör mellett, de eszméit — ha ugyan vannak — csak a Polg. olv. körrel egyetértésben, annak támogatásával juttathatja diadalra.

Ez az igazság édes Budafti ur és nem az, — a mit ön a subjectiv, érzések sűrű ködéről tisztán nem látva — felfedezett.

És aztán igazság az, hogy vannak itt »kóros tünetek«.

Ilyen a gondolkodó ember előtt az ön czikke is. Diagnózis az: Jobban gyűlöljük ellenségeinket, mint szeretjük a közjót. Fájdalom, nem ismeretlen betegség ez nálunk!

Rámutathatnék még azokra a kóros tünetekre, melyek a gazdálkodók köre születését megelőzték, de nyilvánosan nem teszem, különben is inkább egyeseknek rovom azt fel, s tudom azt, hogy a falusias érzékenységünk mellett többet ártanak vele, mint használnék.

Én pedig attól tartózkodom, mert azt hiszem, hogy a gazd. körének ha csakugyan jót akar és a Polg. olv. körnek meg kell érteniök egymást s ha a gazd. köré valóban a földmives gazdák érdekeit fogja előmozdítani, a megértés természetes, mert hiszen a Polg. olv. kör tagjai is földmives gazdák.

Ugy legyen! De hogy valóban ugy lehessen, ne igyekezzünk a most még csak kölcsonös bizalmatlanságak nevezhető válasz falat az ellenségeskedés kőfalává vas tagítani.

Béke velünk.

Y.

Gönczy-egyesület a katonáért.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, február 8.

A hajduvármegyei tanítók Gönczy-egyesülete elnöksége ma küldte fel Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszterhez a legközelebbi közgyűlés határozatából kifolyólag azon kérelmét, melyben — tekintettel az ezredévi ünnepségekre — a f. 1896-ik évben behívandó akár tényleges szolgálatot tett tartalékos, akár kiképzésre előállított hadköteles, akár fegyvergyakorlatra behívni szándékoló tartalékos katonákat általában, különösen pedig a néptanító katonákat a f. évben teljesítendő szolgálat alól mentse fel.

A tanítók orsz. bizottsága már hasonló szellemű feliratot intézett a honv. miniszterhez, de csak a tanító katonáknak kérte a szolgálattételtől való felmentését s így annál figyelemre méltóbb és nagyobb dicséretet érdemel a Gönczy-egyesület ezen kezdeményezése, mely nemzeti életünk e kimagasló esztendőjének áldását az ez évben behívni szándékoló összes katonaságra kiterjeszteni óhajtaná.

Az érdekes kérvény — melyet a Gönczy-egyesület elnöksége Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő útján terjeszt fel Fehérváry báró honv. miniszterhez, egész terjedelmében így hangzik:

10 G. e.
1896

**Nagyméltóságú Miniszter Ur!
Kegyelmes Urunk!**

Azon körülmény, mely a tanítókat a tanítványok javát célzó törekvésekben mindig egyesítette, nemzeti életünk ama kimagasló esztendője, mely a napokban immár megnyíló, állami életünk minden nevezetesebb tényét bemutató millennaris országos kiállításai mintegy betetőzést nyer, az a megbecsülhetetlen kincs tárház, mely a kiállításal mindnyájunkat oktat, tanít a múlt fényes napjairól, felel a jelenben s mint nyitott könyv megismerteti mind a tanuló s a dolgozókkal, melyeket megismerni minden magyar embernek nem csak szükséges, — de hazafiúi szent kötelessége is készlet bennünk arra, hogy felelőnkül kérőszavunkat Nagyméltóságú Gödöllői hercegnek, a néhány száz magyar állampolgárnak nevében kikérjük pedig — közzétűnk kiváló mértékben a néptanítóknak legtöbb okuk van arra, hogy nemzeti életünk e demonstratív tényekben gazdag megnyilatkozása előtt — el ne zárassanak; hogy ezredéves fenállásunk alatt kifejlődött szellemi és anyagi eredmények gyümölcsét szemlélve, előtérben a lehetőségek gondjaira bízott leendő honpolgároknak nézve, magunknak pedig lelkesedést nyerjenek a hazaszeretet lángjából:

Annál fogva, azon mély tisztelettel átharagított kérelemmel fordulunk Nagyméltóságúhoz, hogy a folyó 1896-ik esztendőben behívandó akár tényleges szolgálatot tett tartalékos, akár kiképzésre előállítani kötelezett póttartalékos, akár fegyvergyakorlatra behívni szándékolt tartalékos katonákat a táltában, különösen pedig a néptanító-katonákat a folyó évben teljesítendő szolgálat alól felmenteni kegyesen méltóztassék, maradván stb.

Debreczen 1896 február 6.

Kovács Lajos Csurka István
elnök. titkár.

Színház és zene.

Zenekedvelők hangversenye

Debreczen, február 7.

A zenekedvelők második hangversenyüket tegnap este tartották meg. Egészben véve nagy a hatás az elsőhöz képest, bár a részletekről nem mondhatjuk ezt minden tekintetben.

Az első szám Beethoven op. 8. Serenade vonós hármassal volt. Gyönyörű zene, édes és erőteljes, nagyon szépen előadva. Friedman ur igazán átérzte s érvényre is juttatta a darab összes szépségeit. Márton ur szép játékát egy jobb hegedűn szerették volna hallani, Dr. Forrai gondolkája annál jobb s daczára annak, hogy solo száma nem volt, partiját igen szépen játszotta s Mártonnal együtt jól beleilleszkedett az ensemble keretébe.

A második szám volt Ábrányi K. Melodráma. dr. Váradi Albert »Rákóczy Ferencz Rodostóban« című költeményére. A melodramát már annyira megszoktuk s annyiszor hallottunk ilyeneket ifjusági hangversenyeken, hogy nem érthettük, miért vették fel a zenekedvelők programjukba. Ha csak azért, hogy Balogh Békési Róza urhölgy szerepeljen, úgy szerepének mimikai része jól sikerült, de a terem rossz akusztikája nem engedte, hogy szavakat igazán elvezessük.

A harmadik számú műsorváltozás következtében Ábrányiné Wein Margit urhölgy éneke volt.

A Bajazzók-ból Leoncavallo madárdalát énekelte. A közönség elragadtatásának mivel adhatott volna mással, mint tapsal kifejezést. Ebből aztán volt is bőven. De hogyan, milyen szépen énekel Ábrányiné, azt le nem írhatjuk, azt hallani kellett volna. Legfeljebb miadant a dicséretet, melyet róla már annyiszor megírtak, ismételnünk s még talán mindig nem volna elég. S a mellett, hogy nagy művésznő, végtelenül kedves asszony is, ki a közönség tapsainak engedve, meg is töltötte műsorát pár számmal. Köszönet a művésznőnek

s a zenekedvelőknek, hogy ilyen élvezetben lehetett részünk.

A negyedik szám Goldmark k. 11. mű Suite I. Allegretto II. Andante sostenuto. Előadta Friedman ur. Az előadót igazán sajnáltuk, annyira észrevehetően leolvasott volt a kíséret. Dr. Komáromi ur, bár kevés időt engedtek neki, a kíséretet jobban is megtanulhatta volna szabad erős játékkal palástolni. A kíséret mindig diskrét legyen, mert a lehetetlenség, hogy hegedű-zongorával versenyre kelhessen, ha a zongora oly erősen működik. — Friedman ur nagyon szépen játszott, de a kíséret erős volta miatt különösen az Andante finomságát nem élvezhettük. Kár pedig, mert nagyon szép ez az Andante.

Az ötödik szám újra Ábrányiné Wein Margit urhölgy éneke volt.

Mascagni P. Tarnay A. és Massenetől. Mit mondjunk róla, mennyi bájjal, mennyi finomsággal énekelte mindezt, újra csak nem tudjuk leírni. Nálunknál sokkal hívatottabb bírálókat ragadott el az éneke annyira, hogy csak a legnagyobb dicsérettel szólhat róla, s bizony a mi elragadtatásunk nem volt kisebb. Műsorát a közönség szünni nem akaró tapsainak engedve, most is megtoldotta, három magyar dallal. Kétszeresen jól esett, hogy ezeket hallhattuk. Először mert aranyos, kedves volt Ábrányiné mikor ezeket a nótákat dalolta, másodsor, mert ezzel talán mégis megtörte ezzel azt a ridegséget, mely a zenekedvelők, a magyar zenét teljesen száműző műsorukból. Ha egy Liszt a megírásra érdemesnek tartotta azokat a Rhapsodiákat, s egy Hubay Jenő a csárda jeleneteket, hát talán előadható darabok is azok, s bizony elcsúsz az a mi szép, ha egy magyar nótás is. Az utolsó szám Saint-Saent 35. mű. Változatok Beethoven egyik dallama felett. Két zongorán előadták Pavelko Jolán k. a. és Dr. Komáromy Sándor ur.

Az az csak előadták volna, ha a terem rossz akusztikája a zongorák zugása ezt megengedi. Ez a darab a finomságoknak egész lánca, s az összeszjáték benne a fődolog. Itt csak forma kedvéért van első és második zongora, tulajdonképp, egy a kettő. Már pedig Pavelko Jolán k. a. és Dr. Komáromy ur játéka, sohasem fog jól egymáshoz illeszkedni. Dr. Komáromy ismét nagyon erősen játszott, s kivéve a théma után következő Mottó Allegro részt, mely szép piano volt mindkét részről, a két zongora, még a Presto sem véve ki, nem volt egyöntetű. A darabban levő Fugát pedig pedállal játszani nem szabad. Különbösen Pavelko k.-a. megmutatta az első hangversenyben, hogy ő külön, nagyon jól s szépen játszik, dr. Komáromy játékát is így szeretnénk hallani. Még egy kissé több pontosságot kérünk a kezdésben, mert bizony nagyon a város végéről hozhatlak elő azt a hiányzó hangjegyet.

Heti műsor. Vasárnap Bányamester páros bérletben B. Ruzsinszky Ilona felléptével; — hétfőn Kis alamuszi páratlan bérletben B. Ruzsinszky fellépésével; kedden 47-ik ezikk, szerdán Rosenkranz és Gülenstern, vigjáték páratlan bérletben; esütörtökön Furcsa háboru, operette páros bérletben; pénteken Szökött katoná népszínmű leszállított helyárrakkal bérlet-szünetben; szombaton Cremonai hegedűs, Hubay operája itt először és Légyott a léírán, ballet; vasárnap ugyanez.

Ujdonságok.

Csokonai kör felolvasó ülése.

A Csokonai-kör új aerája egyre fokozottabb mértékben hódítja meg városunk intelligenciájának színt-javát a maga estei számára.

A tegnapi ülésen is előkelő és intelligens közönség jelent meg főleg társadalmunk előkelőbb női tagjainak élénk részvételével, a melynél qualitatívabb hallgatóságot a fővárosi nagy irodalmi társulatok, a Kisfaludi és a Petőfi-társulat ülései sem láttak.

Az ősi főiskola óriási dísztermében már 1/2, öt órakor olyan nagy számmal kezdett gyü-

lekezni a közönség, hogy az egyik bejáratot becsukták, s a közlekedést csakis a gyűlés terem felől lehetett megengedni. Szép jele közönségünk érdeklődésének és a szellemi élvezetek iránt való fogékonyságának.

Pontban 5 órakor Széll Farkas kir. táblai tanácselnök, a kör nagyérdemű elnöke az ülést megnyitotta.

Az első felolvasó Dr. Nagy Zsigmond öiskolai tanár, lapunk felelős szerkesztője volt, a »Séta a római katakombákban« cím alatt a három első századbéli keresztény életéről, szokásairól, főleg pedig az őskeresztény képzőművészetéről tartott népszerű előadást, a melyet a közönség a tárgy komolysága daczára mindvégig kitartó figyelemmel hallgatott meg.

A meghívókon előre jelzett műsor második pontja Karácsonyi Öttilia k. a. me lodrámai szavaltata lett volna, amelyet azonban a kisasszony hirtelen közbejött rosszul. léte miatt el kellett halasztani.

E helyett a pont helyett ifj. Vass Gyula ur tilinkón régi magyar ábrándokat adott elő.

A tilinkó, a magyar nótának ez az ő hangszere, ma már teljesen ismeretlen s idestova a tárogató gyászos sorsára jut. Pedig kár, ezerszeres kár volna érte. Vass Gyula ur tegnapi produkciója egész más világba varázsolta át szívünket, képzelőnk. Azon a parányi kis száraz fán oly méla fájdalommal sirt a kesergő; oly édes csicsérgéssel csatogott a frisse, ahogy semmi más hangszer nem képes a magyar dal tolmácsára. Igaz, hogy a tegnap elért fényes sikerben az oroszlan rész magát az előadót illeti, aki bámulatos virtuozitással bánt azzal a kis igénytelen szerszámmal. Jutalmát legott meg is kapta, mert az elbűvölt közönség háromszor megújráztatta dalait s szünni nem akaró tapsviharral tüntette ki.

A műsor harmadik pontja Zala y Márk, kereskedelmi akadémiai tanár felolvasása volt. Ö »Nők az egyetemen« cím alatt a nőnevelésről adott rendkívül értékes tanácsokat, melyeket szellemes megjegyzésekkel és ötletekkel tett oly élvezetessé, hogy a közönség mind végig zajos tetszéssel kísérte előadását és végül lelkes tapsviharral tisztelte meg.

Olvasóinknak örömmel hozzuk tudomására, hogy Zalai tanár ur szives volt felolvasását lapunk számára közlés végett átengedni s így legközelebb azoknak is módjukban lesz az értékes dolgozattal megismerkedni, akik tegnap este nem lehettek jelen a »Csokonai-kör« felolvasásán.

A legközelebbi felolvasó estjét f. hó 21-én fogja tartani a »Csokonai-kör«, amely hasznos tevékenysége által folyton nagyobb-nagyobb hállára kötelezi városunk intelligens közönségét.

* A mi bálunk. A debreczeni függetlenségi és 48-as párt e hó 15-én bált rendez a Korona dísztermében. A meghívókat most küldözi szét a rendezőség, s ha netan tévedésből a postán eltévedt volna néhány, vagy tévedésből nem kapott volna valaki, de arra igényt tart, úgy legyen szives a rendezőséghez fordulni. A mi bálnknk iránt különben városzerte nagy érdeklődés mutatkozik, mert a legfényesebb, legsikerültebb és a legcsaládiasabb szokott lenni hosszú évek óta. Városunk szép lányai, szép asszonyai természetesen nem is maradhatnak el a mi bálunkról, melyen városunk színe-java jelen lesz. A rendezőség, mint értetülünk, nagyon előkelő vendégeket vár a fővárosból s valószínű, hogy a vidéki kerületek orsz. képviselői is megjelennek a debreczeni

függ. és 48-as párt bálján. Többen már meg is ígérték személyes megjelenésüket. A bál sikere érdekében mindent megtesz a rendezőség s illetően hát nincs is miért csodálkozni azon, hogy a farsangi multságok közül mért a függetlenségi párt bálja a leglátogatottabb. Különb, mint a rendezőség köréből kiszivárgott, még az örvendetes meglepetések egész sorozatára van kilátásunk. Ennél többet azonban egyelőre nem árulhatunk el.

* **Esküvő.** Ifjabb J o b b á g y Gábor m. á. v. tiszviselő ma délután kelt egybe Nagy Jolánka kisasszonnyal a helybeli anyakönyvi hivatalban. Az egyházi megáldást az ispotályi ev. ref. templomban a mennyaszonny testvérbátyja, Dr. Nagy Zsigmond főiskolai tanár, lapunk felelős szerkesztője teljesítette.

Százezer forintos jövedéki kihágás. A két budapesti hírlapban e czim alatt hozott tegnapi közleménnyel szemben, mely szerint Sztérényi Bertalan ideiglenesen alkalmazott segédfogalmazó azért lett volna elbocsátva a kamara szolgálatából, mintha ő állítólag egy 100,000 forintos jövedéki kihágást fedezett volna fel a debreczeni első takarékpénztárnál, a közönség s a félrevezetett lapok tájékozásául a kereskedelmi és iparkamara elnökségétől vett értesülés alapján közölhetjük, hogy »Nevezett egyénnek a kamara tegnapelőtt tartott rendkívüli közgyűlésében történt elbocsátása (és nem felfüggesztése) alkalmával hozott határozatnál a fenti eset, mely már a debreczeni takarékpénztár részéről megindított bűnper tárgyát képezi — szóba sem került. Az elbocsátás tulajdonképeni okául szolgált nevezett egyének egy, a kamara közgyűléséhez intézett beadványa, melyben véglegesítése és fizetése felemelése, illetve jutalmazásának kérése mellett a legkvalifikáltabb gyanúsítások és rágalmak foglaltak a kamara ügyvitel ellen, mely vádat a kamara beltagjai által előzetesen eszközölt elbírálás után minden legcsekélyebb alapot nélkülözönek találván, a közgyűlés egyhangulag kimondotta és határozattá emelte, mint a hogy az ide vonatkozó végzés szóról szóra mondja, hogy: »Sztérényi Bertalan kérvényét az abban foglalt indoktalan alapot nélkülözö piszkos és igazságtalan gyanúsításoknál fogva megütözéssel és undorral utasítja vissza s ennek alapján őt a kamara szolgálatából azonnal elbocsátja«. Ez a száraz tény, melyhez ma vettük a debreczeni első takarékpénztár igazgatóságától az alábbi nyilatkozatot: A budapesti és helybeli lapokban megjelent azon alaptalan hírről szemben, mintha a debreczeni első takarékpénztárnál az illetékes pénzügyi bizottság 100,000 frt jövedéki kihágást derített volna ki, kijelentjük, hogy az merőben alaptalan rágalom. A tény az, hogy intézetünk ellen hamis illetve kettős mérleg készítése s egyéb a kincstár megrövidítésére célzó eljárás miatt a pénzügyminisztériumnál 1894. decz. 18-án s ismételve 1895. febr. 20-án névtelen feljelentés tétel. Az pénzügyminiszter a vizsgálatot elrendelte s a t a debreczeni kir. pénzügyi igazgatóság fogatosította. E vizsgálat eredménye az lett, hogy a feljelentésben foglalt vádak mindenben és teljesen alaptalanok. Ennek folytán intézetünk igazgatósága elhatározta, hogy mihelyt a pénzügyminisztériumtól a feljelentés elintézéséről értesítést nyer, a feljelentő ellen, a bűnvádi eljárást nyomban megindítja. Mult 1895. évi decz. 28-án igazgatóságunk fel is irt Lukács László pénzügyminiszter urhoz, hogy a feljelentés elintézéséről igazgató s á g u n k a t értesítse. — Minthogy mai napig választ nem kaptunk, igazgatóságunk folyó évi febr. 7-én tartott igazgatósági ülésében egyhangulag elhatározta, hogy a pénzügyminiszter urat az értesítés iránt megsürgött s egyidejűleg a bűnvádi eljárást az ismeretlen feljelentő ellen hamis vád és rágalmazás miatt azonnal megindítja. Debreczen, 1896. február hó 7-én. — A debreczeni első takarékpénztár igazgatósága a tegnapi ülésekből kifolyólag ma következő tartalmu express- táv-

iratot küldött a pénzügyminiszternek: »Nagy méltóságú L u k á c s L á s z l ó pénzügyminiszter urnak — B u d a p e s t e n. Azon rágalmazást magában foglaló hírről szemben, mely a debreczeni Első Takarékpénztár ellen, jövedéki kihágás állítólagos elkövetése miatt a fővárosi sajtóban közlé tétel, sürgős szükségünk van arra, hogy az ellenünk tett följelentés alkalmából fogatosított hivatalos eljárás eredményét ismerjük. Reputációnk megővése végett tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék ez ügyben 1895. decz. 28-án felterjesztett kérvényünkre vonatkozólag a vizsgálat eredményét velünk táviratilag tudatni. Kettős válasz expressz fizetve. Debreczeni első takarékpénztár igazgatósága.

Személyi hírek. A magyar királyi államvasutak igazgatója L u d v i g h Gyula tegnap Debreczenbe érkezett és ma reggel megtekintette a vasuti indóház kibővítésének és a gépjavitó műhelynek előmunkálatait. Délelőtt 10 órakor különvonaton Szatmár felé elutazott. Utjában D o b i e c z k y Sándor vasuti üzletvezető kísérte. — A b r á n y i n é Wein Margit, az operaház művésznője, két nap óta vendége városunknak. férje Ábrányi Emillel, a nagyhirű költővel.

* **Kinevezés a kir. táblánál.** A debreczeni ítélőtábla elnöke Pályi Béla szatmárnémetii lakos vezett joghallgatót a debreczeni ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

* **Erdőőrök rendszabálya.** A kereskedelmi miniszter az erdőőrök fegyverviselési, fegyverhasználati és fegyelmi ügyeire nézve szabályzatot alkotott, melyet kellő meghirdetés és életbeléptetés céljából minden törvényhatóságnak megküldött. Közülük belőle, hogy a szolgálatot teljesítő erdőőr az előirt fegyverhasználatra jogosítva van az ellen, aki őt nyíltan, vagy orvul, élete, vagy testi épsége ellen irányult szándékkal megtámadja; ha a tetten ért, vagy alapos gyanuval terhelt egyén felfegyverkezve lévén, az előzetes felszólítás daczára magát önként még nem adja, illetve a nála levő fegyvert vagy más életveszélyt okozható eszközt a felhívás után el nem dobja, vagy esetleg védett helyzetéből előjönni vonakodik; aki figyelmeztető utasításának őt szolgálata teljesítésében meggátlandó tetteleesen ellenszegül; aki, mint többször büntetett kárttevő előzetes felhívásra az erdőből távoznij nem akar s az erdőből való kivezetés ellen tetlegesen ellenszegül.

Halálozás. Vettük a következő gyászjelentést. Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk felejtethetetlen jó nőm és édes anya, szerető gyermek, hű meny, testvér, sógor, és áldott emlékü rokon néhai Balogh Juliánna polgár Balogh Józsefné asszonynak folyó hó 7-én esteli 10 órakor, életének 20-ik évében, boldog házasságának 14-ik havában, 8 napi súlyos szenvedés után történt csendes elhunytát. Drága hallottunk földi részei folyó hó 9-én délután 2 órakor fognak Miklós-utca 1930. számú házunktól az ev. ref. kis-templomban tartandó gyászszertartás után a Kossuth-utcai sarkterben örök nyugalomra helyeztetni. Végtisztességtételére rokonainkat, ösmerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. — Debreczen, 1896. Február hó 7-án. — Bánatos férje polg. Balogh József, egyetlen fia József. Szülei: polg. Balogh Péter nejjével Némethy Eszterrel; testvér-sógor: polg. Balogh István nejjével Magyar Katalinnal és gyermekeivel. Nagynénjei: Kádár Juliánna férjével polg. Balogh Istvánnal, István fiokkal; Balogh Erzsébet férjével polg. Harsányi Jánossal és gyermekeik. Az elhaltak szülei: polg. Balogh István nejjével Balogh J.-ával. Az elhaltak tetvérei Balogh Mária férjével polg. Balogh Péterrel és gyermekeik: polg. Balogh János nejjével Balogh Erzsébettel és gyermekek; Balogh István, Erzsébet, Eszter, Ferenc és Mihály, számos közeli és távoli rokonok nevében is. A temetést Dankó Mihály temetkezési-intézete rendezi.

* **Izr. ifjuság bálja.** Az izr. elemi iskolavára fényes táncestélyt rendez e hó 22-én a helybeli izr. ifjuság, a rendezőség élén Dr Glück Gézával mindent elkövet, hogy a bál az évek során át szerzett kedélyessége most

is meglegyen és tekintve, hogy e bál ugy városunk, mint a vidék kedvenc találkozási helye, hisszük, hogy az most is fényes anyagi és erkölcsi sikerű lesz. Különösen felköltik előre is az érdeklődést a remek kivitelű tánczendek, melyek ugy rendkívüliségükkel, mint eredetiségükkel fogva kellemes emlékül fognak a jelenlevőknek szolgálni.

* **Vakmerő lopás.** A tegnapi éjjelen vakmerő lopást követett el egy, vagy több ismeretlen egyén. Az Oláh utcán behatoltak K e r é k g y á r t ó Mihály 192 számú lakásába és onnan nagymennyiségű sertéshúst, szalonát, kolbászt, továbbá mindenféle értékes ruhaneműt ellopott. A lopást csak reggel vették észre és azonnal jelentették a rendőrségnek, mely a nyomozást erőlyesen megindította.

Táviratok,

Országgyűlés.

Budapest február 8.

A képviselőház mai ülésén O k o l i c s á n y i László a közoktatásügyet az alkotmányos aera legmostohább gyarmekének mondotta. Érdekes beszédben vázolja a mai állapotokat. W l a s i c s másfél óráig polemizált a szónokkal.

T h a l y Kálmán személyes kérdésben felelt.

Szünet után a kérvények tárgyalására került a sor. A főrendiház reformjára vonatkozólag T ó t h János hat. javaslatot nyújtott be. Bánffy ellenezte a javaslatot.

Az utána szóló Eötvös Károly a főrendiházat holttestnek nevezte, s indítványozta reformálását.

Többség az indítvány mellőzésével a kérvényeket elvetette.

T h a l y Kálmán II. Rákóczy Ferenc, Zrinyi Ilona és Bercsényi Miklós hamvainak haza szállítása érdekében emelt szót Kassa városának kérvényénél. Kérte a kérvény felolvasását, mely meg is történt. Azután lelkes szavakkal hívta fel a figyelmet a kérvényre, s mivel a Wekerle kormány már elhatározta a szent hamvak hazaszállítását, ugyanezt kéri a Bánffy kormánytól is.

B e ö t h y Akos felszólalása után U g r o n Gábor kérte Bánffy, hogy mikor szándékozik Rákóczy felséges hamvait hazahozatni, mert ő mint erdélyi, tiszteli Rákóczyt fejedelmei között.

B á n f f y az egész ház harsogó kaczaja közben így kezdte válaszáat: Nagyságos Rákóczy Ferenc hamvainak hazaszállítását helyeslem, de időpontot nem mondhatok.

Két órakor megint Eötvös Károly szólalt fel és erőlyesen követelte a hamvak mielőbbi hazaszállítását.

Ülés végén P á z m á n d y Dénes interpellált a kolozsvári színház eltűnt 80.000 forintnyi alapja ügyében, de a miniszter nem válaszolt.

Képkereskedők a Házban.

Budapest, február 8. A „Debreczen“ ered-távirata. A képviselőház folyosóján ma nagy szenzációt keltett egy öreg milánói képkereskedő megjelenése, kinek P u l s z k y Károly 18.000 forinttal adósa maradt. Elbeszélte, hogy Seville grófné tényleg megvette azt a bizonyos képet, de egész Milano csodálkozott azon, hogy Pulszky az átvett képért olyan horribilis összeget fizetett.

Az öreg képkereskedő Wlassicshoz jött ki Szmeccsányihoz küldötte. — Ez alatt másik c s o p o r t b a n E ö t v ö s Károlly hevesen követelte Wlassicstól, hogy a képtárban folyó vizsgálatról tiltsa el Peregrinymert az éppen oly felelős, mint Pulszky. — A kultuszminisztert azt felelte erre, hogy csak is Beregriny adhat felvilágosítást. E ö t v ö s K á r o l y erre kijelentette, hogy a képviselőház hétfői ülésén szóba hozza az ügyet.

Két óra tájban még egy képkereskedő jött a Ház folyosójára.

MUTATÓ TÁBLA.

Függetlenségi könyvtár, nyitva kedd, esütör
tökön és szombaton este 6-7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és
szombaton d. u. 3-6 óráig.

Népkönyvtár az árok-utcai leányiskolában
nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt
11-12 óráig.

Muzeum, a kollegiumban, nyitva van vasár-
naponként d. e. 10-12-ig.

A Gőzgyűjtemény „Otthona” a keresk-
kadémia palotájában

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:
Hétfőn) 11-12 óráig.
Csütörtökön)
Kedden)
Szerdán) 9-11 óráig.
Pénteken)
Szombaton)

Délután:
Minden hétköznap 2-5 óráig.
Vasárnap délelőtt 9-12 óráig.

Február 9. A fodrász segédek bálja a Koro-
nában.

Február 15. A függetlenségi és
48-as párt bálja a „Korona” — diszter-
mében.

Február 15. A jogász és tisztviselőkör tánc-
vigalma a Bikában.

Február 18. Az ág. ev. filléregylet theastélye
a Bikában.

Sz. Dávid Istvánnál zene-estély: Vasárnap
Veres Tóni, kedden Rácz Károly és pénteken Magyar
testvérek

A debreczeni kir. járásbíró szóbeli ke-
resekkel, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz ked-
den és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelen-
hetnek minden szerdán.

Méltatlanságok.

Hogy az emberekkel itt ezen a földön
milyen méltatlanságok szoktak megtörténni, s
hogy a kapitányi hivatalnak milyen dolgok
szoktak a legtöbb bajt okozni, arra egy esetet
említünk fel.

Egy aranyos éjszaka mámorával a fejé-
ben, állított be tegnap egy uriforma ember
a hivatalba.

— Uram — szólott a kapitányhoz és
reszketteti a fájdalomtól hangja, oly méltatlan-
ság történt velem az éjjel, a minőre Krisztus
urunk keresztrefeszítése óta még nem emlé-
keznek.

— Ugyan, mi lehet az?
— Mi? Hát megverték csunyán.
— Ki verte meg?
— Ha én azt tudnám! A vendéglő előtt
galléron fogott valaki s istenesen elpáholt.

— Aztán miért?
— Hisz épen azt szeretném én is tudni!
válaszolt a mámoros ember s helyet engedett
a másik urnak.

— Kérem — aprózta a szót az új jö-
vevény — csufság, becsületsértés, merénylet,
a mi velem történt.

Törzsvendéget még a Zónából így ki nem
löktek!

— Ön törzsvendég?
— Igen.
— És kilökték?
— Voltak olyan vakmerőek.
— Aztán most mit akar?

A becsületében megsértett férfiú nagy
lelegzetet szedett s kinyilvánította szíve óhaj-
tását:

— Csukják be a Zónát, ezután a Hun-
gáriába fogok járni!

Ezredévi kiállításunk.

A régi Pest Ós-Budavárában. Harmad-
félé száz évvel ezelőtt Budavárának minden je-
lentőség nélküli külvárosa volt a régi Pest. In-
kább a Tabánból átjövő hajóhid pesti fejének
védsánczu szolgáló őrhely volt, tzzületre ki-
sebb a mai belváro nál. Kettős sáncz fatotta
körül. Hérom kapuját nehéz bástyatornyok
védték, a hol töltött ágyu mellett égő kanóc-
czal álltak őrt, a budai posz válogatott jan-
csárjai. A bástyafalon túl futó homok lopte el
a vidéket a fothi hegyekig, így követelte azt a
hadifortély is, nehogy az ellenség meglepesse
a hídfő őrségét. Ide kékellet a távolból a
Matra, A duna partján hosszú tömött sorban

állottak a török gályék, a rácz hajósok hadi-
czélokra is alkalmas könnyű hajói és kiritt kö-
zülök itt-ott az őrmény leánykalmárok tarka
kaldahinos kajója, melynél szerezzen hajította
apró uri sajkák költtek ki, hogy a budai urak
megtekintsék a georgiai válogatott portékát. A
mozgalmas képre komoran tekintett le a vén
Gellérhegy sziklás eldala s az egész tájakra
rá lehetne délibábos románczát a sajátos al-
földi nap rezgő sugara. Ezzel a szindus táj-
képpel pyarapítja a millenniumi ünnepek
látványosságát Ujváry Ignác, a nagytehetségű
festő. Nehogy azonban az óriási kép halását
megrontsa a kellő keret hiánya, a panoráma-
szerűen festett kép úgy lesz fölállítva, hogy
Ós-Budavár látogatói elé, a kik egy bástya-
tornyon át jutnak ki a Dunára nyíló sáncz
fokára egyszerre mint valóságos tájkép tárul-
jon ez a csodás panorámája a mult időnek.
Hangosabban dobban majd minden magyr
szív az elevelk színeken eléje -tárt régi Pest
látára, a mikor úgy is káprázatos csalódáshan
ringatta már ezt megelőzőleg a látott-hallott
élet, mely visszavitte harmadfélé száz év előtti
időbe, s ott nyüzsgött körülötte, a török vilá-
got Magyarországon visszatükröző Ó s-B u-
d a v á r á b a n.

Közgazdaság.

Orsz. magyar gazdasági egyesület köz-
gazdasági szakosztálya gf. Bethlen And-
rás elnöklete alatt tegyapelőtt d. u. a Köztel-
ken ülést tartott, melynek első tárgyát a
Bajabáttaszéki vasut áthidalás és vasut ki-
építését szorgalmazó helyi bizottságnak azon
kérelme képezte, hogy az orsz. magyar gazd.
egyesület ezen ügy érdekében a ker. minisz-
terhez pártolólág írta fel. R u b i n e k Géza
előadó ismerteti az ügy előzményeit és rámtat
e vasuti összeköttetés rendkívüli köz- és mezőg.
fontosságára, mely az egész Alföldre nagy jelentő-
séggel bír, amennyiben nyugat és Fiume felé
égy a mainál sokkal rövidebb utirányt terem-
tene meg s a helyi kereskedelem és forgalom
növelésére és Budapestől való önállósítására
nagyban közrehatna. A szakosztály elhatározza,
hogy a bizottság kívánságához képest az ügy
érdekében pártolólág ír fel a kereskedelem-
ügyi miniszterhez dr. Csillag Gyula bete-
jeszti a szakosztálynak a cseléd törvény re-
vizioja tárgyában — készített memorandumot,
melyre a belügyminiszternek a Békésvárme-
gyei főispán által készített s az egyesülethez
véleményezés — vegett leküldött törvényjáv-
vaslat szolgáltatta az alapot. A szakosztály
elhatározta, hogy egy bizottságot küld ki, a
mely a memorandumot és a törvényjavaslat-
ot pontonként megvitatta, a mikor is az ki-
nyomaván, egy a vidéki gazdasági egyletek-
nek véleményezés végett, mint az ez iránt
érdeklődő O. M. G. E. tagoknak megküldi s
annak idején érdemleges tárgyalásra kitézi. A
bizottságba gróf Bethlen András elnöklete alatt
Libits Adolf, Hegedüs József, Sommsich Andor,
Szitovszky János, dr. Szilárd Ferencz, Rovara
Frigyes, Forster Geza, dr. csillag.

* Lovak és szekerek összeírása.
A városi tanács ma a következő hirdetést bo-
csátotta ki: A nagym. m. kir. honvédelmi mi-
niszter urnak 1896. jan. hó 10-én 77.000.1895
sz. a. kelt rendelete folytán a lovak és sze-
kerek összeírása foganatosítandó lévén, fel-
hivatnak a város érdekelte lakosai, hogy lovai-
kat, szekereiket és kocsijaikat a f. 1896. évi
febr. hó 30-ik napjától fogva márcz. 6-áig a
katonai ügyosztálynál (Kossuth-utca Komáromi-
féle ház) mindenkor reggel 8-12-ig, d. u.
3-6-ig az ezen hivatal által adandó bejelentési
lapokon bejelenteni, illetve bemutatni el ne
mulasszák, mivel a mulasztók sz. 1873 XX. tcz.
végrehajtása iránt kiadott miniszteri utasítás
3 §. értelmében minden ló után 10 frtg ter-
jedhető s a szegényalap javára fordítandó bir-
sággal fognak büntettetni és utólagos beje-
lentésre kötelezettek. A bejelentés alól fel-
vannak mentve: 1. Az állami lötenyésztést
intézetek lovai; 2. a katonai igazgatás lovai
s a tényleg szolgáló katonatisztek azon saját
lovai, melyekre szolgálatak ellátására szüksé-
gük van.

Kőbányai sertés-piacz.

Február 7.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rend-
űreg nehéz (páronkint —400 kg-ron felüli sulyban
— krig. 2. Őreg közép (páronkint 300—400 kg
sulyban) — krig. 3. Fialat nehéz (páronkint 320
kg-ron felüli sulyban) — krig. 4. Fialat közép pá-
onkint 250 — kg-ron, sulyban —47—krig. 5. Fialat
könnyű (páronkint 250 kg-ig terjedő sulyban) —
kon felüli sulyban) 45.—46 krig. 7. Közép (páronkint)
220 —280 kg-ron, sulyban) 44.—45. krig. Könnyű (pá-
ronként 220 kg-ig terjedő sulyban) 43.—44 krig.
seriabi : 9. Nehéz (páronkint 200 kg-ron felüli sulyban
48—49—krig. 10. Közép (páronkint 220—260 kg-ron
sulyban) 45—46—krig. 11. Könnyű (páronkint 220 kg-ig ter-
edő sulyban) 44—45 krig. Sertés létszám 1896. évi febr
hó 3. napján volt készletben 33144 db. 1896 évi febr
hó. 3-ik napján felhajtott — darab. 1896
febr. 4—5-ik. napján elszállított 32888 db. 1896
évi febr hó 5-ik napjára maradt készletbe, 33144 db
Hizott-sertés forgalom változatlan.

Tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

— Érk. d. e. 10 ó. 35. p. —

Őszi buza szept.—okt-re	7.06—7.08
Uj buza őszre 1896.	7.23—25.
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.60—62
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.04—06.
Uj tengeri május—jun.-ra	4.38—40.

Bécsi gabonátőzsde.

— Érkezett d. e. 11 óra 20 p. —

Őszi buza szept.—okt-re	7.39—40
Tavaszi » márcz.—ápr-re	7.52—54
Őszi rozs	—
Tavaszi rozs	6.91—93
Őszi zab	—
Tavaszi zab	6.40—42
Tengeri máj-jun.-ra	4.69—70

CSARNOK.

A királyi tanácsosék.

— Regény. — 29.

Irta: **Vértesy Arnold.**

(Folytatás)

Ő nagysága már beszélt ma a fiatal
Kékedy ügyvéddel, de a temetés előtt nem
akart szólni Saroltának. Holnap majd eljön az
ügyvéd és Saroltának alá kell írni a megha-
talmazást.

Nagyon jó, hogy a temetésről elmaradta
fiatal Cserepes. Lehet, hogy már hallott vala-
mit. Annál jobb, annál hamarabb végezhetnek
vele. Legjobb lesz, ha az ügyvéd fog vele be-
szélni s megmagyarázza neki, hogy ne is al-
kalmatlankodjék itt ő nagyságáéknál. Ő nagy-
sága nem akar semmiféle érzékeny bucsu-
jelenetet.

— Sarolta, — szólította meg ő nagysága
a leányát, mikor a temetésről haza jöttek, —
nagyon komoly beszédem volna veled.

— Nekem is anyám, — viszonzá Sarolta.
— Jól van, édes leányom, hát halljuk
először a tiedet.

— Én itt nem maradhatok tovább, édes
anyám.

Ő nagysága gondolkozni kezdett rajta.
Csakugyan itt kissé kényes lesz a helyzetük,
— mig a válás bevégeződik; de hát hova
menjenek.

— Irta Cili néninek Budapestre s ő
szívesen lát bennünket.

Cili? Da hiszen azoknak maguknak is
alig van enivalójok.

— Dolgozni fogok, édes anyám.

Ő nagysága ingerült lesz:

— Már megint ez az együgyű beszéd:
dolgozni fogsz. Hat ugyan miért?

— Hogy megkeressem a mindennapi ke-
nyerünket. — Varrni fogok, zongoraleczkéket
adok.

— Hát én? — kérdezte ő nagysága gu-

nyosan; — hát én mit fogok dolgozni? Mosogatni? Vagy főzni?

Sarolta nyugodtan felelt:

— Cili néni beteges és sok az apró gyerekek a háznál, lesz elég, a mivel te hasznosan foglalkozhatol, édes anyám, ha akarsz.

— Pesztra legyenek, úgy-e a gyerekek mellett? — fakadt ki ő nagysága. — De mire való ez az egész komédia? Kenyérkeresés? Varrás? Meg Isten tudja, kicsoda? Ha eddig kihuztuk, hát addig a pár hónapig is kihuzzuk valahogy.

— Micsoda pár hónapig?

— No még a te válási históriád bevégeződik.

Sarolta bámulva tekintett anyjára:

— Hát aztán?

— Aztán? Micsoda bolond kérdés ez?

Hát nem mondtam, hogy Ágasházy Miklós megkérte tőlem a kezdetet:

— Mondtad, anyám, de én is mondtam, hogy soha.

Hajnóczyné rémülten kiáltott föl:

— Megörültél? Ilyen partit elutasítani? Ilyen szerencsét? Hát elveztetted végkép az eszedet?

Aztán hízegésre fogta a dolgot:

— Úgy-e, nem, édes leányom, nem cselekszel olyat? Nem fogod úgy megszomorítani a te szerencsédet anyádat? Hiszen a te boldogságodért imádkoztam mindennap. És most mikor a jó Isten végre teljesítette legbuzgóbb óhaját, most te szegülnél ellene, csupa daczból? Nem édes leányom, édes szép, okos leányom, úgy-e nem teszed azt? Hiszen te magad is számítottál rá, te magad bátorítottad őt az udvarlásra. No, no, hiszen édes anyádnak bevallhatod, hogy a te szived vágya is az volt.

— Szégyennel bevallom, hogy az volt. De most utalom, most megvetem.

— Miért? Hiszen már megbűnhődött szegény azért a botlásért, a mi talán nem is volt olyan nagy.

— Anyám! — kiáltott Sarolta kipirult arcza.

— Nos, nem lehet, hogy te rosszul értetted? Aztán szóhoz sem engedted jutni, ki sem hallgattad, csak elütözt. Ki tudja, hogy ha te nem kereskedel úgy, ha kissé okosabban viseled magadat, nem kérte volna-e meg kezdetét már akkor? Meg kell vallani, édes Saroltám, hogy bizony egy kissé te magad is hibás voltál.

— Én, anyám?

A leány szinte ijedten szögezte szeméit anyjára.

— Te — felelt az anyja, persze, hogy te. Okos leány másképp viselte volna magát. No de most már minek beszélne arról? Minden helyre van állítva, a félreértés eloszlott, hát mit akarsz még? Hogy eljőjön ünnepélyesen bocsánatot kérni? Hát hiszen eljön, te kis bohó.

— Nem karom látni soha ez életben, volt Sarolta büzke válasza.

Ilyen megfoghatatlan makacosság kétségbeesztette az anyót:

— Hát mit akarsz, te szerencsétlen?

— Megmondtam, anyám, fölmegegyek Cili nénihez.

— De miért? Ha nem akarsz Ágasházyhoz nőül menni, hát akkor miért?

— Mert nem élhetek együtt azzal a férfival, akit nem szeretek.

Ő nagysága kétségbeesetten dördelte kezeit:

(Folyt köv.)

B. Ruzsinszky Ilona felléptével.

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet 106. Páros bérlet 106.

Vasárnap, 1896 Febr. hó 9 én:

A B Á N Y A M E S T E R.

Operette 3 felvonásban. Zenéjét szerzette: Zeller. Szövegét irták. Veszt és Held. Fordította Márkus József. Rendező Lrémer.

Nyilttér. Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a nagyerdői Dobos-pavillonból megváltam és saját házamba költöztem, a Kisvárad-utcára, ahol a már általam régebben is kezelt

vendéglőt és szállodát

ujból átvettem. A megnyitás napjáról annak idejében mélyen tisztelt vendégeimet értesíteni fogom.

Mly tiszt'elellet

NÉMETH ANDRÁS,
vendéglős.

Tisztességes egyének

a kik kereskedőknél, vendéglősöknél, kávéosknál stb. ismerősök, egy **bécsi liquer-essenciák különlegességi gyár** nagy haszonnal járó

képviselőt

igen kedvező feltételek mellett megkaphatják. Ajánlatok az eddigi foglalkozás megnevezésével czimzandók:

Emanuel Allina, Bécs

II., Taborstrasse 22.

KOVÁCS és MEZEY

BUDAPESTI TEA- ÉS RUM NAGYKERESKEDŐK.

Értesítés!

Ezennel van szerencénk az igen tisztelt közönség szives tudomására hozni, miszerint **közvetlen behozott**

chinai-orsz karaván tea

fehér és barna **francia rum**, egész Magyar és Osztrákországban közkedveltségnek örvendő

Brazíliai rum

francia cognac és uradalmi főzésű magyar cognacunk **kizárólagos elárúsítását eredeti töltésű csomagok** illetőleg **palaczkokban, eredeti budapesti eladási áraink** mellett, az ottani előnyösen ismert cégnek,

Varga Lajos urnak

mai napon átadtuk.

Az áruk minősége csupán eredeti és elsőrendű, — az árak pedig ugyanazok, melyeket budapesti fő- és fióküzletünkben alkalmazunk; kérve tehát a nagyérdemű közönséget ottani lerakatainkat szivesen pártfogásába venni, biztosítjuk, hogy közvetített kiszolgálásunkkal **teljes megelégedését** kiérdemeljük.

Kiváló tisztelettel

KOVÁCS és MEZEY

(cégtulajdonos Kovács István.)
budapesti tea- és rum-nagykereskedők.

Egy csomag élesztő 24 kr. ismételadónak 20% engedmény.

Figyelmeztetés.

A t. cz. háziasszonyok b. figyelmét ezennel van szerencsém a Berger-féle **élesztőre** felhívni, melynek gyártmánya, a helybeli piaczon már évek óta egyedül általam árusítatik, ugyanitt nálam beszerezhető kitűnő minőségű **pitlőlt rozsliszt kenyérnek**, továbbá valódi **István-gzmalmi buza-liszt**, finom **Jamaica és Cuba-rum**, legfinomabb **pecco és mandarin-tea**, **Görzi maroni**, nagyszemű boszn. **szilva**, **szilvaiz** (lekvár) és vékony haju **dió**, **tisztított mazsola** és válogatott **mandula**, ugy egyéb friss és jó minőségű **fűszer-árak** a legjutányosabb áron

KOHN LAJOS

Nagy-Hatvan-utca 1099., Mayer Ferencz-féle ház.

Egy csomag élesztő 24 kr. ismét eladónak 20% engedmény.

Egy csomag élesztő 24 kr. ismét eladónak 20% engedmény.

Eladó ház és földbirtokok.

A sziv-utca 1985. számú ház egy nyilas ondódi földjével eladó. — Továbbá az ebes és virvölgyi állomás közt **11 nyilas tanyaföld** gazdasági épületekkel ellátva eladó. — És a Halápi állomáson kívül **régi hat bogiás kaszálló** gazdasági épületekkel ellátva, eladó. — A Tóczóskertben 2-ik járás egynyilas egyfertyály jökarban tartott **szőlő** hozzátartozó pajtával eladó. — Értekezni lehet sziv-utca 1985. számú háznál

özy. Tóth Andrásné

tulajdonossal.

Eladó föld.

A kis szepesen 16 és fél katasztrális hold föld, a gazdasági épületekkel együtt eladó.

Ertekezhetni lehet kis-esapó-utca 766. szám alatt

Ábrahám Imre
tulajdonosnál.

41/1896. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. bíróságnak 27178 1895. p. sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint Szabó Lajos fiaik részére özy. Veres Lászlóné debr. lakostól 240 frt 70 kr tőke, ennek 1895. évi november hó 26 napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 39 frt 40 kr perköltség erejéig 1895. évi november hó 26-án bírónilag lefoglalt és 520 frt 50 kr-ra becsült különféle bolti árukból álló ingóságok 1896. évi február hó 22-én d. e. 9 órakor kezdetét veendő és hatvan-utca 1099 sz. a. megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adni.

Debreczen, 1896. évi febr. hó 4-én

Sugár Gyula
bíró, kiküldött.

A ki köhög

hirnevesen elősmert és mindig megbízható

KAISER mell-czukorkát.

Segít köhögés, rekedtség, mellkatarrhus és elnyálkásodás ellen

Számos nyilatkozat által legjobb és legolcsóbbnak elősmerve.

Csomagokban a 10 és 20 kr.

Biztos hatást

gyakorolnak a bevált és nagybecsű

KAISER

Prominczli-Caramellái

étvágytalanság, gyomorfájás és elrontott gyomor ellen. Valódi csomagokban Dr. ROTHSCHEK V. EMIL gyógyszerárban.

Egy jó családból való fiu tanulónak felvétetik

Jánossy Béla

fűszerüzletébe
Rózsater, Kenyér-piacz.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni ref. egyház gazdasági szakbizottság az 1895-434. számú végzése folytán a ref. egyház tulajdonát képező nagy-esapó-utcai leány-iskola telek után eső földön a máté utban 14 darab **akácza** szerszám és tűzifának, továbbá az ugynevezett szegények malma telke után eső földön a **Czuczába** a **Burai Sándor** tanyája mellett B.-Ujváros közelébe 56 darab akácza szerszám és tűzifának való, folyó hó 12-én a helyszínen nyilvános árverésen elfog adadni, még pedig a 14 darab a máté-utba delelőtt 10 órakor, az 56 darab pedig a **Czuczába** 12 és 1 óra között, a mely árverésre a venni szándékozók az ennel meghívom.

Debreczen, 1896. febr. hó 8-án.

Otrokocsi Végh János,
a debr. ref. egyh. algondnoka.

Eladó ház.

Néhai Báthori Gáborné hagyatékához tartozó Debreczenben Magos-utca 86. szám alatt levő új ház (10 évig adómentes)

**szabad kézből
eladó.**

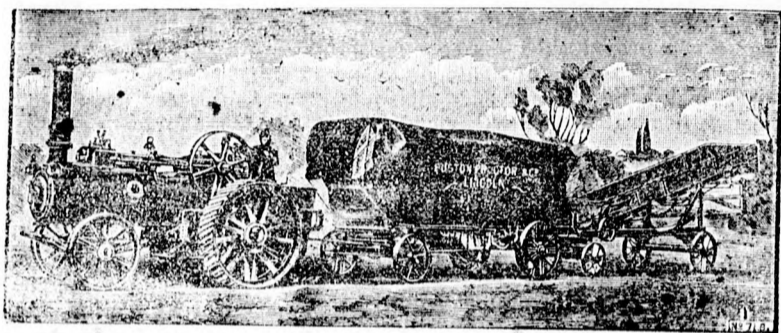
Közelebbi értesítés nyerhető az örökösök megbízottja,

Dr. Benedek János

ügyvedi irodájában.

Nagycsapó-utca 361. sz. (Gebauer-ház.)

300 arany- és ezüsterem és díszoklevéllel kitüntetve!

Ruston, Proctor & Co. Ltd.

lincolni (angol) gépgyár vezérképviselőségénél,

BUDAPESTEN

kaphatók a legkitűnőbb utólérhetlen szerkezetű angol
gőzmozgonyok és gőzcséplők

és csakis itt kaphatók a világhírű szabadalmazott
EXCENTER GŐZCSÉPLŐGÉPEK

könyöktengelyek nélkül kettős tisztító szerkezettel, állítható osztályozó hengerrel. Ez idő szerinti ezek a világ legjobb gőzcséplői. Kivánatra azonban szállíthatunk könyöktengelyes gőzcséplőket is

COMPOUND GŐZGÉPEK

Ugyanitt rendelhetők meg a világhírű **magánjáró gőzcséplőgépek.**

A jövő gépe.

Nagy választék **szalmakazalozók, járgányos cséplőgépek, borprések, szőlőzúzó gépek, szénagyűjtők, vetőgépek, tisztító rosták, kukoriczamorzsolók, szecska-vágók, arató és fűkaszalók, konkolyozók** valamint, minden gazdasági gépek és eszközökben és malomberendezésekben.

Arjegyzekkel és mindennemű szakbavágó felvilágosítással és tanácsal készséggel dijmmentesen szolgálunk.

Levellek czimzendők; **RUSTON, PROCTOR & Co. Ltd.** vezérképviselősege Budapest, V. Lipót-kört 33. szám.

309 arany- és ezüsterem és díszoklevéllel kitüntetve.

COGNAC

CZUBA-DUROZIER & CIE.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenhol kapható.

Vezérügynökség: **RUDA és BLOCHMANN**, Budapest és Bécs.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.